

Управління конкурентоспроможністю страхових компаній

Характерною особливістю сучасних ринкових перетворень економіки України є невизначеність умов функціонування суб'єктів господарювання, що обумовлює необхідність пошуку джерел і напрямків забезпечення стійкого розвитку в конкурентних умовах. Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) підвищує вимоги до якості та конкурентоспроможності продукції і послуг, реалізація яких обумовлена ефективним управлінням діяльністю суб'єктів господарювання в цілому та страхових компаній зокрема. Підвищення стабільності функціонування страхових компаній пов'язане з актуалізацією питання підвищення їх конкурентоспроможності. Конкурентна позиція вітчизняних страховиків на страховому ринку залежить від можливості диверсифікації асортименту пропонованих страхових послуг, відповідності діяльності страховиків світовим стандартам ISO, достатнього рівня кадрового, інформаційного, матеріально-технічного забезпечення та рейтингової позиції.

Конкурентоспроможність страхових компаній, яка в економічній літературі висвітлюється як здатність страховиків до реалізації конкурентних переваг, що надають можливість розвиватися ефективно у порівнянні з іншими страховими компаніями на внутрішньому та зовнішньому страхових ринках, виступає необхідною умовою забезпечення їх фінансової надійності. Крім того, формування на страховому ринку конкурентного середовища, обумовленого капіталізацією страховиків, сприяє посиленню позицій великих страхових компаній та зменшенню кількості незначних за розміром страховиків, що призводить до розвитку конкуренції на внутрішньому страховому ринку та посиленню в майбутньому конкурентної позиції українських страхових компаній на міжнародному ринку фінансових послуг.

Дослідження та аналіз конкурентоспроможності страхових компаній дозволяє сформулювати основні особливості розвитку сучасного страхового бізнесу: швидке зростання мережевої структури представництв страхових компаній; диверсифікація страхових послуг, зокрема поширення перестрахових операцій як інструменту забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховиків; співробітництво з іноземними страховими компаніями.

Страхові компанії для отримання конкурентних переваг на страховому ринку, тобто досягнення певного рівня конкурентоспроможності, застосовують ряд методів. Так, одним із методів виступає формування тарифних ставок. При цьому страховик отримує конкурентну перевагу лише при зниженні до оптимального рівня згідно зі структурою страхового портфеля страхових тарифів та встановленні стабільних розмірів таких тарифів протягом тривалого проміжку часу. Страховий тариф має бути встановленим на вигідному рівні як для страхувальника, так і для страховика, оскільки є джерелом формування прибутку і дозволяє підтримувати достатній рівень платоспроможності та фінансову стійкість страхової компанії. Диверсифікація страхових послуг виступає одним з найбільш ефективних інструментів мінімізації ризиків страхових компаній, оскільки дозволяє знижувати страхові тарифи на послуги, які користуються меншим попитом, за рахунок інтенсифікації використання найпоширеніших страхових послуг.

Іншим методом підвищити рівень конкурентоспроможності страхових компаній є розширення мережевої структури, яке супроводжується збільшенням представництв страховиків. Використання даного методу для встановлення конкурентних позицій страховика має на меті збільшити частку страхового ринку, яку займає кожна страхова компанія. Результатом постійної конкурентної боротьби учасників

страхового ринку шляхом використання запропонованого методу є розширення його місткості.

При взаємодії страхових компаній зі страховиками та перестраховиками виникає питання критеріїв конкурентоспроможності, згідно з якими можна прогнозувати виконання своїх зобов'язань учасниками страхового ринку по договорам страхування. Одним з таких критеріїв виступає рейтингова оцінка страховика, проводити яку можна за багатьма моделями як у межах внутрішнього, так і зовнішнього страхових ринків. Рейтингова оцінка виступає кількісним індикатором конкурентних переваг одних страхових компаній над іншими, дозволяє розширити клієнтську базу, оскільки виступає основою для прийняття управлінських рішень щодо вибору страховика для надання страхових послуг.

Таким чином, ефективне управління конкурентоспроможністю, тобто суперництвом страхових компаній, в процесі якого страховик намагається зміцнити власні позиції на страховому ринку, досягається за рахунок встановлення вигідної як для страховика, так і для страхувальника тарифної ставки, залучення перестрахових операцій з метою забезпечення фінансової стійкості і платоспроможності, співробітництва з іноземними страховиками та отримання адекватної рейтингової оцінки.

Козьменко О.В., д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Бойко А.О., аспірант Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Капшук Олена Олександрівна, здобувач Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»